DZIENNIK TYGODNIOWY

Departamentu Bydgoskiego.

Ner. 38.

Dnia 20. Września 1814 roku.

Rada ogólna Lekarska Xięstwa Warszawskiego.

Podawszy iuż pod dniem 14. Sierpnia 1811 r. do wiadomości publiczney Przepisy swoie względem zachowania się od panuiącey krwawey biegunki, takowe na nowo teraz przedrukowane, celem zabezpieczenia się od teyże choroby, podaie, w następuiących sposobach:

1) *Sposob ochroniania się.*

Ponieważ teraźnieysze grassuiące biegunki są skutkiem zbytecznych upałów, a teraz przystąpionych chłodnych wieczorów, nocy zaś zimnych i poranków, zatem wystrzegać się nadewszystko potrzeba.

a. pod gołem niebem na trawie, lub w stodołach sypiać, niebędąc dobrze okrytym; — *b.* pod wieczór, w nocy lub zrana lekko się odziewać, i boso chodzić, niemniey — *c.* owoców niedoyrzałych się wystrzegać; — *d.* zagrzanym będąc, nie pić nagle zimney wody, która iest tém szkodliwszą, gdy używaną bywa z brodów, kałuż, lub sadzawek, a z ostatnich szkodliwszą się staie woda, kiedy w niey len lub konopie moczone bywaią; — *e.* wystrzegać się iedzenia mięsa z chorego, a tém bardziey odeszłego bydła; — *f.* wystrzegać się picia młodego piwa, nie dobrze wyrobionego, a tém bardziey zepsutego.

Kiedy człowiek podpadnie częstemu laxowaniu, z szczupłym odchodem, a do tego złączoném z wielkiém wydymaniem się, bólem i gorączką, które to laxowanie iest razem zmieszane mniéy lub więcéy z krwią i flegmą, zachować się ma, iak następuie:

2) *Sposób zachowania się przy saméy krwawéy biegunce.*

a. Używać powinien pokarmów kleistych, iakiemi są kleie z kasz ięczmiennéy i owsianéy; — *b.* za napóy służą z dobrym skutkiem też same kleie mocniéy rozrzedzono gotowane, lub woda z lnianego nasienia w sposób tu załączony robić się miana.

Wziąć garść dobrą lub dwie lnianego nasienia dobrze przetłuczonego, wsypać go w garnek połgarcowy, i nalać w niego wody wrzącéy tyleż, zamieszać dobrze, i dać stać, pokąd woda na przetłuczone nasienie nalana, zupełnie nie ostygnie, mieszaiąc ią w tym czasie kilka razy, poczém przecedzić przez chustę, i téy wody, kłocąc ią, aby się ustaiący na dnie naczynia białawy kleiek zmieszał, dać ile razy chory pić zechce. — *c.* potrzeba mieć wzgląd na przywrocenie potów; z dobrym więc skutkiem służyć mogą bzowe kwiatki, często po małéy szklance przez dzień pite, lub też powideł bzowych pół łyżki od iedzenia zrana, a drugi raz pod noc w wodzie z bzowym kwiatem rozpuścić, albo też same zieść, bzowym kwiatem lub wodą z lnianego nasienia pół szklanką popić; — *d.* Kiedy odchod stolca poprzedzaią mocne wydymania się lub bole, z wielkim skutkiém służą enemy raz lub dwa na dzień dawane, niewięcéy iednak iak pomierną szklankę na iednę enemę, a to z przyczyny, żeby tak małą ilość chorzy łatwiéy wstrzymywać mogli. Enemy te robić się maią, albo z krochmalu, lub lnianego nasienia w te sposoby:

Enema z Krochmalu.

Zrobić zwyczaynym sposobem galaretę z niego, iaka się robi do krochmalenia chust: téy galarety wziąść pełną łyżkę od iedzenia, lub połtoréy, szklankę wody letniéy przy ogniu dobrze zwolniwszy, aby się galareta zupełnie rozpuściła, i taką dać zrana, a podług potrzeby powtorzyć, i pod wieczor.

Enema z lnianego nasienia.

Wziąć lnianego nasienia przetłuczonego łyżkę iednę lub dwie od iedzenia, zagotować w połkwarcie wody razy kilka, poczém przez sito przecedzić, i takąż samę ilość przeznaczyć tego kleiu lnianego, iaką się przy enemie z krochmalu oznaczyło.

Z dobrym skutkiem służyć będą też enemy, zwłaszcza gdy mo-

cne biegunce krwawéy towarszyszą boleści kiszek, kiedy się weźmie suszonych głowek z makowek pokraianych 6 lub 8, i te się mocno z połtoréy kwarty wody do zostania kwarty gotować będą; przecedziwszy tę wodę używać iéy się zaleca do robienia enem, z krochmalu lub lnianego nasienia, wziąwszy iéy oznaczoną przy nich ilość.

Jak tylko przy powyższym sposobie ustępować zaczną boleści częstokroć mocno dokuczaiące, zaraz robić lekarstwo domowe w ten sposob:

Weźmie się korzenia *Kurzego ziela*, chociaż i świeżego, łotów dwa, pokraiać, gotować w kwarcie wody przez dobry kwadrans, przecedzić, i z tego gotowania człowiek letni co dwie godzin ma pić po poł szklanki miernéy, a młodszy po łyżce stołowéy iednéy; 2, 3, 4, 6, 8letnie dzieci po poł łyżki w tymże czasie; za każdem wzięciem gotowanego korzenia, popić albo kleiem rozrzedzonym z kasz ięczmiennéy, owsianéy, lub też i wody z lnianego nasienia, a których sposob robienia powyżéy się podał. — Można też i za napoy gotować suszone czarne iagody.

3) *Sposób zachowania się po ustałéy iuż krwawéy biegunce, a to w skutku ochronienia się od powrotu do teyże.*

Po ustałéy iuż biegunce krwawéy, nadewszystko zaleca Rada zachować się do zdrowia przychodzącym iak nayściśléy przy sposobie pod Nrem 1ym podanym, i czego iaknaymocniéy dochowywać niedość polecać może, przestrzegaiąc wcześnie, że powrot teyże krwawéy biegunki nietylko bywa do leczenia daleko od pierwszego napastowania upartszym, wątpliwszym, ale nadto większe za sobą sprowadza niebezpieczeństwo; nadto, wystrzegać się maią używać grubych potraw, iako to: kartofli, osobliwie w tym roku niekwitłych, grochu, słoniny, nic bowiem gorszego bydź nie może, iak że po każdéy chorobie, tém więcéy po krwawéy biegunce niedosycony nie wstrzymać apetyt, używać owszém należy pomiernie rzeczy powyżéy wyrażone i zalecone.

4) *Przestrogi pilnuiącym ludziom około chorych na krwawą biegunkę.*

Dość częste przekonały doświadczenia, że i ludzie pilnuiąc chorych na krwawe biegunki rażeni bydź mogą od teyże; tego bezpiecznie uniknąć mogą zachowawszy następuiące przepisy, a to iak nayostrożniéy:

a. Wystrzegać się ile bydź może ciągłego przy chorych przesiadywania, zwłaszcza gdzie powietrza świeżego niema, a o które się starać potrzeba, tak żeby żadnego przewiewu lub zaziębienia chorzy niedoznawali. — *b.* Nie powinni używać żadnych rzeczy, których chorzy

w czasie chorowania na krwawą biegunkę potrzebowali, co się ma rozumieć, o bieliźnie, pościeli, odzieży; inne zaś naczynia dobrze pierwéy oczyszczonemi bydź maią. — c. Nadewszystko wystrzegać się powinni siadać na mieysca, gdzie chorzy z potrzebą chodzą; takowe powinny bydź im prędzéy, tém bezpieczniéy na parę stop ziemią przesypywane. — d. Nie powinni nawet w czasie innéy słabości, używać tychże samych serąg, a przynaymniéy tychże samych kanek, z których chorzy na krwawą biegunkę brali enemy.

W końcu, niemoże zadosyć Rada ogólna Lekarska ponowić napomnienia ludu, aby się iak naymocniéy zachować chciał przy sposobie przez siebie podanym, a pod Nrem 1wszym umieszczonym, nic bowiem nie iest pewnieyszego, iak że iest naydzielnieyszym środkiem unikać w czasie chorob tak niebezpiecznych, a do których liczby słusznie należy i krwawa biegunka; zawsze się zatém lepiéy uczyni, zapobiegaiąc wcześnie przez wstrzemięźliwe się zachowanie, aniżeli przekroczyć w niém, i puścić się na mylny, niepewny i trudny w teraźnieyszych krwawych biegunkach sposob leczenia, czego doznaie teraz przy wszelkich środkach, iakie iéy sztuka lekarska podała.

Działo się na Sessyi w Warszawie dnia 27. Sierpnia 1814 roku.

Wolff, *d'Hirschfeld*, *Czekierski*, *Brandt*, *Kuntze*.

Obwieszczenie.

Prefekt Departamentu Bydgoskiego.

Gdy pomimo zakazu przez Radę Naywyższą pod dniem 20. Stycznia r. b. wydanego w Dzienniku Tygodniowym Nr. 11. umieszczonego chciwi zysku ludzi poważaią się kupować racye żywności lub furażu od Woyskowych, zaleca przeto Burmistrzom i Woytom, aby wyżéy wzmiankowany zakaz powtornie do publicznéy podali wiadomości i przestępnych iak nayściśléy śledzili, którzy za pierwszą razą policyinie karani, a gdyby drugi raz się tego dopuścili, oprócz kar Uchwałą Rady Naywyższéy wymienionych, do Sądu Policyi Poprawczéy odesłani bydź winni. Burmistrze zaś i Woyci o każdym na przestępstwie przytrzymanym Podprefektowi donieść maią obowiązek.

W Bydgoszczy, dnia 19. Sierpnia 1814.

Radoliński, Z. P. *Zawadzki*, S. J.

Prefekt Departamentu Bydgoskiego.

Odebrany Reskrypt JW. Generała Gubernatora Xięstwa Warszawskiego z dnia $\frac{6}{18}$. Sierpnia r. b. w słowach:

JW. Prefektowi Departamentu Bydgoskiego.

Z przeieżdzaiących do Xięstwa Warszawskiego zagranicznych mięszkańcom za paszportami Władz tamteyszych wielu oprocz wyrażonych w nich mieysc maiąc potrzebę być w innych znayduią w przeiażdzie zatrudnienie, niemaiąc osobnych na to paszportow. —

Rozwięzuiąc przedmiot takowy przepisuie następne prawidła: gdy z mięszkańców zagranicznych przyiedzie kto do mieysca paszportem wskazanego w Xięstwie i będzie miał potrzebę iechania daléy, w ten czas z wyrażeniem przyczyn takowéy potrzeby musi przeieżdzaiący podać prożbę na papierze stęplowym w mieście Departamentowym do Prefekta, a w Powiecie do Podprefekta, po przeyrzeniu którey Prefekt lub Podprefekt z Naczelnikiem weyrzą w przyczyny, i gdzie znaydą sprawiedliwemi, robią za wspolnym podpisem na paszporcie adnotacyą, dozwalaiącą proszącemu iachać tam gdzie go wzywa Interess, aby tylko nie za granicę. A ponieważ zdarżyć się może, że Prefekt lub Podprefekt lub też Naczelnik nie będzie się znaydował przy swym urzędowaniu, aby w takim razie niemiał przeieżdzaiący zamitręženia pozwala się robić wspomnione Adnotacye, iednemu z wyżéy wspomnionych Urzędników z wyrazem że drugi z nich dla nieprzytomności niepodpisuie. —

Co się tycze przybywaiących osob do Warszawy prawidła te ściągaią się tylko do Policmeystra i Prezydenta Policyi. — JW. Prefekci i Naczelnicy Departamentów o uskutecznieniu ninieyszego zalecić maią Podprefektów i Naczelników okręgów.

(podpisał) Generał Gnbernator *Łanskoy*.

ninieyszém do publicznéy każdego mięszkańca Departamentu Bydgoskiego podaie wiadomości. W Bydgoszczy, d. 27. Sierpnia 1814.

Radoliński, Z. P. *Zawadzki*, S. J.

Prefekt Departamentu Bydgoskiego.

Niemogąc się doczekać od W. W. Podprefektów obrachunków z rożnych funduszów Departamentowych wyznaczyłem do sporządzenia tychże obrachunków do Powiatów

Toruńskiego
Michałowskiego i
Chełmińskiego,

JPana Krykent Kalkulatora Prefekturalnego
do Powiatów Radzieiewskiego
Brzeskiego

Kowalskiego i
Inowrocławskiego
JPana Szulca także Kalkulatora Prefektury
do Powiatów Bydgoskiego
Kaminskiego i
Wałeckiego
JPana Zarzeckiego rownież Kalkulatora Prefektury.

Uwiadomiaiąc o tém W. W. Kontrybuentów Składek Departamentowych wzywam ich zarazem, ażeby na żądanie tychże Kommissarzy ku zweryfikowaniu Percepty bezzwłocznie kwity na wszystkie fundusze Departamentowe komportowali, które Kommissarze natychmiast po widzeniu tylko — i umieszczeniu wizy na nich — zwrocą — kto tego niedopełni i kwitów swych na wezwanie Kommissarzy rzeczonych produkować nie będzie, sam sobie przypisze winę, ieśli na liście Resztantów umieszczony i surowo exekwowany będzie. —

W Bydgoszczy, d. 9. Września 1814.

Radolinski, Z. P. *Zawadzki*, S. J.

Obwieszczenie.

Prefekt Departamentu Bydgoskigo.

Zaleca WW. Podprefektom Prezydentowi w Toruniu, Burmistrzom i Woytom: aby stosownie do reskryptu JW. Generała Gubernatora Łanskoy z dnia $\frac{16}{28}$. Sierpnia w słowach iak następuie.

JW. Prefektowi Departamentu Bydgoskiego. — Generał Leytnant Paniczulidzew Jego Imperatorskiey mości wielkiemu Xiążęciu doniosł, że weszłemu w roku 1812. przy formowaniu 3 Ukraińskiego regularnego Kozaków pułku z tyraspolskiego konnych strzelców Kornetowi Ruszkowskiemu od dnia przybycia do pułku oddany był pod Kommendę Szwadron, lecz poźniey z powodu niezdatności Jego odebranym został na powrot. Poźniey dnia 8. Marca b. r. tenże Ruszkowski był kommenderowany dla przygotowania sucharów do miasteczka Kołków, zkąd niepowrocił do pułku rapportuiąc, iż iest chorym, i gdzie się teraz obraca, niewiadomo dla czego wielki Xiąże chce wiedzieć, czyli on się nie znayduie w Xięstwie Warszawskiém, aby go wnet do pułku przystawiono.

Rzeczonego Ruszkowskiego masz JW. Pan niezwłocznie kazać śledzić, a po wyponalezieniu go do mnie przedstawić. podpisał Generał Gubernator Łanskoy.

iak naymocniéy śledzili wemiankowanego Ruszkowskiego i w razie wynalezienia go natychmiast do JW. Generał Gubernatora odesłali, Prefektowi zaś o tem donieśli. W Bydgoszczy, dnia 7. Września 1814.

Radoliński, Z. P.

Zawadzki, S. J.

List Gończy.

Prefekt Departamentu Bydgoskiego.

Na zalecenie JW. Generała Gubernatora Xięstwa Warszawskiego Prezessa Rady naywyższéy aktualnego taynego Radzcy Senatora i kawalera bydź maią śledzeni trzéy zbiegowie a mianowicie pierwszego Szowskiego Jgnatyiewa poddanego należącego Szeffowi pułku kozackiego Generałowi Maiorowi Greków, ktory zbiegł dnia 21. Lipca r. b. ze wsi Hersznieważ w Departamencie Siedleckim w powiecie Łosickim ktorego postać wzrostu małego, twarzy pociągłéy, oczu szarych, głowa ostrzyżona, odziany po francusku, wieku lat 30 ktory miał udać się ku Warszawie i był widziany we wsi Ryskach w dobrach JW. Szydłowskiego przez kozaków.. Drudzy dway zbiegli dnia 22. ze wsi Mokrym w powiecie Bielskim z ktorych Wasili Jwanów iest wzrostu łokci dwa i calow trzy, włosów ciemnych, twarzy gładkiéy czystéy, ma nos zadarty płaski, oczy ciemno szare, paznokcie od choroby na obu rękach pokurczone, głowę nisko ostrzyżoną, brodę goli, wąsy małe, mowi po Rossyisku, wieku lat 29. umie krawiectwo, ma na sobie ciemno szaraczkowy surdut z guzikami żołtemi, czapkę granatową sukienną z czerwoną obkładką i daszkiem.

Wasili zaś Timofiów iest wyższy od Jwanowa dwoma calami, cienki, twarzy białéy czystéy, włosów iasnych, oczów szarych, głowę ma ostrzyżoną, wąsy i brwi białe, brodę goli, w lewym uchu nosi kolczyk, wieku lat 23. mowi niewyraźnie ma na sobie surdut i szarawary koloru piaskowego, czapkę czerwoną polską.

Ci dway zbiegi zabrali wiele odzienia i w roznéy monecie trzy tysiące rubli. Trzéy ci zbiegowie za wynalezieniem ich odesłani bydź maią iako to: pierwszy Szaweli Jwanów na Don do Jego Pana, a dwoch ostatnich do Kommendanta Białegostoku. Prefekt w skutek takowego rozkazu zaleca WW. Podprefektom, Woytom i Burmistrzom, aby opisanych zbiegów ściśle śledzić kazali, a wyśledzonych, aby na transporta stosowne oddali. W Bydgoszczy, dnia 8. Września 1814.

Radolinski, Z. P.

Zawadzki, S. J.

List Gończy.

Prefekt Departamentu Bydgoskiego.

Na zalecenie JW. Generał Gubernatora Prezesa Rady naywyższéy taynego Radzcy Senatora i kawalera, ma bydź śledzony w całym kraiu zbiegły markietan Piotr Alexieiów obwiniony o zaboystwo swego kompanisty, ktorego opis iest następuiący.

Twarzy białéy cokolwiek ospowatéy, ma małą brodę, nosa średniego, włosów ciemnych, wzrostu łokci dwóch calów 7. wieku lat 30 rodem iest z Gubernii Tulskiéy, powiatu Bielowskiego z wsi Kurkowka Dobr Ekonomicznych, przy uciecze swoiey zabrał klacz siwą z grzywą na prawą stroną spadaiącą.

Prefekt zaleca WW. Podprefektom, Prezydentowi miasta Torunia, Burmistrzom i Woytom, aby wymienionego markjetana Piotra Alexieiowa ściśle śledzić kazali, a wyśledzonego i poymanego aby pod surową strażą na transport oddali do Białegostoku pod aresztem do Szefa 7. pieszéy Dywizyi JW. Generała Maiora Talszyna.

W Bydgoszczy, dnia 8. Września 1814.

Radoliński, Z. P. *Zawadzki*, S. J.

Doniesienie.

Dzień 11. miesiąca Września iako rocznica Jmienin Nayiaśnieyszego Jmperatora Wszech Rossyi, był w murach miasta Departamentowego Bydgoszczy, z tą uroczystością i okazałością obchodzony, iaka dniu temu w naywyższéy świetności się przynależy, widać było na twarzy każdego Polaka rozpościeraiącą się radość, widać było uczucia wdzięczności i uwielbienia dla tego wiekopomnego sławy Monarchy, który tyle dobrodzieystwa na naszą ziemię oyczystą zlewa.

Od rana stokrotny huk z moździerzy mieyskich ogłosił uroczystość dnia tego. O godzinie 9. zgromadzone Władze mieyscowe u JW. Meder Naczelnika Departamentowego dla złożenia powinszowania, udały się ztamtąd w Assystencyi Gwardyi Narodowéy wraz z nim do kościoła farnego, gdzie wspólnie z przytomnemi tu Officerami Rossyiskiemi i Polskiemi mszy świętéy i stósownemu kazaniu przez W. JX. Wyszomierskiego Proboszcza mieyscowego, znanego z swych talentów Mowcy, mianemu, obecnemi byli. — Po zaintonowanym zaś przez tegoż W. JX. Proboszcza Te Deum — odgłos powszechny, „Niech żyie Nayiaśnieyszy Jmperator Wszech Rossyi“ ten obchod Religiy-

Dodatek

Dodatek do Dziennika No. 38.

ny zakończył. O godzinie 3 po popołudniu dany był dla Władz przytomnych Departamentowych i Powiatowych obiad przez JW. Hrabię Radolinskiego Zastępcę Prefekta Departamentu Bydgoskiego, na którym Toasty „Niech żyie Nayiaśnieyszy Imperator Wszech Rossyi" spełniono. — Wieczorem było miasto, a szczególniéy Domy Rządowe rzęsiście oświecone, i niektore domy pięknemi transparentami przyozdobione. Teatr Dramatyczny Aktorów niemieckich tu przytomnych, także się do powiększenia Uroczystości obchodu dnia tego przyczynił. — W Bydgoszczy dnia 12. Września 1812.

Sąd Pokoiu Powiatu Bydgoskiego Wydziału II.

Uwiadomia Szanowną Publiczność, iż w skutek wezwania Prześ. Sądu Policyi Poprawczéy Obwodu Bydgoskiego został termin do sprzedaży dwóch koni niżéy opisanych odebranych nieiakiemu Bukowskiemu przez Ur. Brodzkiego na dzień 21. Września r. b. po obiedzie o godzinie 3. w domu pod No. $14\frac{7}{9}$ w ulicy Napoleona sytuowanym wyznaczony, ktorych opis iest:

1) Ogier skarogniady wzrostu małego 6 lat stary bez odmiany otaxowany 90 Złt. pol.
2) Klacz płowo gniada rownego wzrostu bez żadnéy odmiany otaxowana 90 Złt. pol.

Naywięcéy daiący może koni tych za gotowe pieniądze Courant nabydź.

W Bydgoszczy, dnia 31. Sierpnia 1814.

Słubicki.

Osinski.

Obwieszczenie.

Notaryusz publiczny Departamentu Bydgoskiego.

Podaie niniéyszym do publicznéy wiadomości, że niektore Ruchomości do pozostałości s. p. JW. Jozefa Hrabi Czapskiego Generała należące dnia 26. Miesiąca i roku bieżących o godzinie 9. zrana w domu pod Numerem 114. w Ulicy Niedzwiedziéy sytuowanym przez publiczną Licytacyą zaraz za gotowe pieniądze sprzedanemi bydź maią, na ktory czas i mieysce Licytantów się zaprasza.

Bydgoszcz, dnia 14. Września 1814. *F. Gościcki.*

Obwieszczenie.

Uwiadomia Szanowną Publiczność, iż dnia drugiego Października r. b. o godzinie pierwszéy po południu w Brześciu w Biorze niżéy podpisanego Komornika odbywać się będzie publiczna Licytacya wypuszczenia w trzechletnią dzierzawę wsiow Koniewo i Jerzmanowo dziedzicznych W. Macieia Sikorskiego w Powiecie Brzeskim Depcie Bydgoskim leżących, ato na opłacenie Procentów zaległych dla Sukcessorów Zembrzuskich, od Summy 42509 Złt. pol. sześć den. na tychże Dobrach zahipotekowanéy. Dobra te wypuszczone zostaną z wszelkiemi przyległościami, Daninami iakie tylko do tych dobr należą, życzący sobie te Dobra trzymać, zechcą się stawić w mieysce przeznaczone na dzień i godzinę cznaczoną, gdzie więcéy daiącemu za gotową zapłatą z góry i przybiciem ostatnim też Dobra iemu oddane i przysądzone zostaną. Punkta czyli warunki, do zadzierzawienia każdego czasu wolne do przeczytania w Biorze niżéy podpisanego Komorniaka.

Brześć, dnia 12. Września 1814.

W. Zeromski, K. P. B.

Cena targowa zboża w mieście Bydgoszczy.

Pszenicy Korzec Warszawski			-	20 Złt.
Zyta	-	-	-	13 Złt.
Jęczmienia		-	-	11 Złt.
Owsa	-	-	-	10 Złt.
Grochu	-	-	-	18 Złt.